

Svar på remiss - Rapport Språkcentrum för nationella minoritetsspråk

Ku2019/00160/DISK

Luleå kommuns ställningstagande

Luleå kommun delar utredningens bedömning om språkcentrums viktiga roll i revitaliseringen av de nationella minoritetsspråken och välkomnar rapportens förslag att etablera ett språkcentrum för finska och ett språkcentrum för meänkieli. Luleå kommun vill särskilt framhålla vikten av att läget för meänkielispråkcentrum är akut och brådskande.

Luleå kommun tillstyrker förslaget om Institutet för språk och folkminnen som huvudman för språkcentrum. Skyldigheten att aktivt främja minoritetsspråken är konventionsreglerad och är således en uppgift för det offentliga. En statlig myndighet som huvudman, ger arbetet status, kontinuitet och långsiktighet som krävs för bevarande av språken.

Luleå kommun anser inte att man ska placera meänkieli språkcentrum på två orter. Digitalisering gör dagens verksamheter geografiskt oberoende.

Sammanfattning

Institutet för språk och folkminnen har utrett hur organisationen för språkcentrum för finska och meänkieli kan se ut och skickat ut förslaget på remiss. Kommunstabem har berett remissvaret och inhämtat synpunkter från barn- och utbildningsförvaltningen.

Språkbytesprocess pågår

20 år av minoritetspolitik har inte vänt språkbytesprocessen. Det syns i kommunens verksamheter dagligen. De flesta barn som söker till meänkieli, finska respektive samiska grupper i förskolan är svensktalande och föräldrarna talar inte de nationella minoritetsspråken. Samma gäller för de flesta elever som ansöker om modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk. Det handlar alltid om revitalisering – att återta sitt språk.

Det finns stora utmaningar för arbetet med revitalisering i kommunen. Till exempel för brist på meänkielipedagoger och avsaknad av metoder och läromedel som gör uppdraget nästan intill omöjligt. Befintliga lärare använder mycket tid att ta fram metoder och material. Det leder till en situation där varje kommun eller enskild lärare uppfinner hjulet själva, vilket medför en ojämn

kvalitet och ineffektiv användning av resurser. Tid och resurser som behövs för undervisning.

Det totala antalet av meänkielipedagoger är lågt och gör arbetet väldigt sårbart i enskilda kommuner. Behovet för samverkan mellan meänkielipedagoger och kommuner är stort. Det behövs stöd, spridning av "best practice" och utbyte av erfarenheter. Det saknas kvalitetssäkrad kompetensutveckling och kunskap om revitalisering – vilka metoder och resurser som finns.

Luleå kommun anser att språkcentrum kan bli en motor, som bidrar med forskningsbaserad kunskap, idéer och verktyg och som bidrar till att minoritetsspolitiken bättre efterlevs på lokal nivå.

Placering av språkcentrum för meänkieli

Luleå kommun anser att placering av meänkieli språkcentrum ska vara i Övertorneå där meänkieli är ett levande språk. Utredningen föreslår att språkcentrum för meänkieli placeras i Kiruna och i Övertorneå för att kunna omhänderta de olika varieteterna av meänkieli. Digitalisering gör dagens verksamheter geografiskt oberoende och att kunna omhänderta de olika varieteterna hör till en normal verksamhetsplanering inom enheten.

Föräldrarnas vill återta sitt språk

Det saknas stöd särskilt för föräldrar i den tornedalska gruppen att kunna revitalisera sitt eget språk. Ett stort antal ungdomar och unga vuxna har ej lärt sig meänkieli. Före år 2015 hade elever inte rätt att läsa meänkieli som modersmål om det inte var ett levande språk i hemmet. Språkcentrum har en stor roll att stödja dessa grupper.

För Luleå Kommun

Anne-Mari Angeria

Samordnare för förvaltningsområde för meänkieli, finska och de samiska språken